

Standpunkt betragter han denne Eensidighed. Lad os vel lægge Mærke til, at Bastiat er en økonomisk Forfatter; han siger, at den lærde Undervisning er eensidig og skadelig for de økonomiske Grundsætninger, som han vil skulle gjøre sig gjældende i Statsstyrelsen; dette er Bastiats Tanke, og han godtgjør det flaaende og udmærket, idet han paaviser, at de latinske Klassikere have saadanne økonomiske Grundsætninger, der ere fuldstændig forkastelige og i Strid med dem, der bør være de herskende i Statsstyrelsen. Men fordi Bastiat fra dette Synspunkt angriber Universitetsundervisningen, derfor siger han ikke, at den er en Begrænsning for den hele høiere Landdsvirksomhed. Bastiat vilde og kunde ikke sige dette hertilands, hvor netop den Retning af Undervisningen, som han har villet frembrage, er bleven respecteret og respecteres; det var i Frankrig, hvor den stod i Baggrunden og først i den nyere Tid er kommen til Orde, at Bastiats Bemærkninger passede; han vilde fremdeles ikke kunne have sagt det i England, og heller ikke paa de fleste Steder i Tydskland; og derfor er den hele Paastand om denne Bastiats Opfattelse fuldstændig falsk. Forøvrigt skal jeg til Slutning paa en anden æret Rigsdagsmands Vegne aflægge en Tak til den ærede Taler, fordi han, der tidligere har været en Modstander af Bastiat, nu har taget ham til Indtægt, og jeg vil hertil sige det Ønske, at det næste Skridt, han vil gjøre, vil blive det, at han ogsaa vil forstaae ham.

Monrad: Jeg skal ikke nægte, at det forekommer mig, at der er noget Skjævt i Lovforslaget. Hvad er det, man vil opnaae? Er det et Skridt i Undervisningens Interesse, man vil foretage, saa vil Rigsdagen nu give sig af med, hvad den hidtil har skudt fra sig. Vi have aldrig villet indlade os paa Undervisningens Detail, i alt Fald have vi ikke staaet paa, at den hele nye Undervisningsplan skulde blive gjort til Gjenstand for Rigsdagens Forhandling. Vi have i sin Tid, da denne Plan blev os forelagt, skudt den fra os, men nu ville vi paa en Maade kaste os ind paa dette Gebeet i den Grad, at man vil sige: Den og den Skole skal nedlægges. Naar man virkelig nøie

vil gaae ind paa Spørgsmaalet om, hvad der kan fremme og hvad der kan standse Undervisningen, saa maa man fremtage og behandle det hele Skolespørgsmaal, der frembyder et saa frugtbart Stof til Forhandling; men man maa ikke tage et enkelt Punkt og sige: Den og den Skole skal nedlægges, thi saa vil Undervisningen blomstre. Jeg troer ikke, at vi i Undervisningens Interesse ville kunne gjøre dette Skridt; thi man vilde derved paa en Maade komme i Modsigelse til de Grundsætninger, som hidtil ere fulgte her. Siger man derimod: Nei, det er heller ikke Undervisningens Interesse, vi have for Øie, men det er den økonomiske, den finansielle Interesse — vi have seet, siger det ærede Medlem for Holbæk Amts 2den Valgstreds (Tscherning), at Skolefonden har Underbalance, og vi have en saadan Omhuelse for den, at vi maae sætte os i Bevægelse for at bringe Balance tilveie igjen — saa siger jeg, at det er eensidigt og overfladisk, at man kun seer eet Middel i saa Henseende, nemlig det: at nedlægge Metropolitanstolen. Nei, lad os tage det hele lærde Skolevæsens Økonomi under Behandling og da see, paa hvad Maade det vilde være hensigtsmæssigt at tilveiebringe en Slags Balance; naar vi see Sagen fra den finansielle Side, kan der ikke tænkes noget Beshynderligere end saaledes at fremtage et enkelt Punkt, for at tilveiebringe Balance. For Øvrigt maa jeg bemærke, at det er dette Thing selv, der ved sine Voteringer har forrykket det lærde Skolevæsens Balance; det er dette Thing, der i sin Tid ved den Lønningslov, som blev forelagt Thinget, har foranlediget, at der er opstaaet en Underbalance, og navnlig have vi ved Bestemmelserne om Skolepengene bidraget dertil; thi naar en Skole ude i Landet har flere end 100 Elever, tilfalde alle Skolepengene udover de 100 Elever Lærerne, og ikke en Skilling tilfalder Skolen. Denne har altsaa, fra det Øieblik af, da den begynder at florere og er kommen ud over de 100 Elever, kun luttet Udgifter, men ingen Indtægter. I Kjøbenhavn gjælder omtrent det Samme, idet Halvdelen af Skolepengene udover de 100 Elever tilfalder Lærerne. — Der er desuden andre Spørgsmaal, som gjøre, at vor Undervisning maastee er forholdsvis meget dyr;